

HET ANDERE BOEK

TUSSEN PAPIER EN PODIUM

Vier vrij onbekende dichters treden op Het Andere Boek voor het voetlicht: Mark van Tongele draait al een tijdje mee. Xavier Roelens, Ruth Lasters en Pat Donnez komen pas om de hoek kijken. **JELLE VAN RIET**

XAVIER ROELENIS

© Isabelle Patzer

Moeten dichters meer aandacht krijgen? 'De inspanningen in Antwerpen en enkele randactiviteiten elders buiten beschouwing gelaten, beweegt er weinig op poëzievlak in Vlaanderen. Mijn frustratie hierover motiveert me om zelf van alles te organiseren. Wat ik vooral mis, is dat er niet dieper wordt ingegaan op wat poëzie te zeggen heeft. Mensen krijgen wel eens een gedichtje onder de neus gedruwd, maar het boeiende van poëzie, het creëren van een eigen wereld en die spiegeling van de wereld rondom, komen ook in recensies zelden aan bod. Bovendien is er ook binnen de poëzie weinig discussie tussen de diverse poëtica's.'

Moeten dichters zwaarmoedig zijn? 'Toen ik vier jaar geleden begon aan mijn bundel *Er is een spookrijder gesignaleerd* nam ik me voor er humor in te stoppen. Precies om dat sombere imago van poëzie te ontcrachten. Intussen zijn er sterke, grappige bundels verschenen: ik denk aan de jongste bundels van Paul Bogaert (*AUB*) en Walter Goddijn. Die zijn allebei ironisch, zonder in *light verse* te vervallen. Voor mij is de belangrijkste emotie die van de inspiratie en in mijn geval is dat zelden een persoonlijke ervaring. Het is vaak iets wat ik zie, hoor of lees. Ik ben niet de dichter van de ontroering, ik plaats de ontroering bij de lezer.'

Moeten dichters kunnen voorlezen? 'Neen, maar ik vind het wel vreemd dat men geld geeft aan iemand die iets niet goed kan. Alleen, wat is goed? Een voordracht kan sec en franjeloos zijn, maar door de heldere stem van de dichter toch raken. Zelf heb ik al veel show verkocht, maar show is geen must. Ik lees soms gedichten van anderen hardop om de klanke te horen en het ritme te voelen. Elke bundel is voorleesbaar, alleen oefent niet elke dichter zich daarin. Dat is hun goed recht.'

Moeten dichters het volk verheffen? 'Ik ben een liberaal: het volk kan zichzelf verheffen en cultuur is daarbij belangrijk. Maar ik ben ook een socialist: het volk kan een duwtje in de rug gebruiken. Ik zie mezelf niet als degene die dat duwtje geeft, want dan koos ik wel een ander medium dan een bundel die amper enkele honderden mensen lezen. Wel wilde ik in mijn bundel een maatschappelijke insteek verwerken. Ik wilde niet uit de eeuwigheid putten, maar uit het hier en nu zonder dat het een eendimensionaal politiek pamflet zou worden. Ik wilde denken met een open geest en iets zeggen, los van het journalistieke jargon.'

XAVIER ROELENIS
Er is een spookrijder gesignaleerd.
Contact 64 blz., 19,90 €.

RUTH LASTERS

© TR

Moeten dichters meer aandacht krijgen? 'Absoluut. Er moet in onze maatschappij sowieso meer aandacht zijn voor het abstracte en voor de menselijke geest. Nu wordt het concrete zodanig benadrukt dat de oppervlakkigheid welig tiert. Kijk maar naar een televisieprogramma als *The beauty & the nerd*, waarin vijf bimbo's het tegen vijf nerds opnemen met zo'n superioriteitsgevoel dat ik er misselijk van word. Alles draait om de looks, en de commerciële wereld is er om die te promoten. Wat de aandacht voor haar werk betreft, kan de dichteres Ruth Lasters niet klagen, maar men mag mij altijd nog vaker voor lezingen vragen.'

Moeten dichters zwaarmoedig zijn? 'Wat een flauwekul! Ja, ik ben een piekerkont, maar dichten is positief gepeker. Het is bezig zijn met de geest en daar al maar verder in willen gaan. Zal ik je eens een niet-zwaarmoedig gedicht voorlezen? [*Ze leest een geestig gedicht voor over Het Groot Dicter der Nederlandse taal, opgedragen aan haar oma die haar elk jaar weer tevergeefs tracht te overhalen om het dictee samen met haar te komen maken.*] Natuurlijk zijn er zwaarmoedige dichters. Zoveel mensen, zoveel dichters, is het niet? Maar ik heb geen sombere natuur. Ik ben angstig, dat wel.'

Moeten dichters het volk verheffen? 'Ik denk veeleer dat het volk de dichter kan verheffen. De jongeren aan wie ik lesgeef bijvoorbeeld verheffen mij meer dan omgekeerd. Ze maken mij meer mens en meer mens zijn betekent ook meer dichter zijn. Want hoe menselijker je bent, hoe brozer, en voor mij is poëzie broosheid op papier. Met alle relativiteit van dien, en die is overigens broodnodig als het om literatuur gaat. Als ze morgen een raket naar Mars sturen met daarin alle belangrijke informatie over de aarde, dan zal daar zeker Shakespeare bij zitten, maar dan onderin, naast een boel levensnodig-zakelijker, praktischer dingen. Voor mij is literatuur niet het summum van geluk. Levenslof leren verwerven met alles wat je hebt en niet hebt, dat is geluk. En mojito drinken met mijn muze.'

RUTH LASTERS
Vouwplannen.
Meulenhoff/Manteau, 64 blz., 18,95 €.

PAT DONNEZ

© Belgica

Moeten dichters meer aandacht krijgen? 'Krijgen dichters dan überhaupt aandacht? Herman De Coninck haalde voor het eerst en het laatst het journaal op 22 mei 1997, toen hij in de armen van een dichteres doodviel. Een beetje beschaafd land zou zijn kranten met een gedicht moeten openen, want zelfs een regering die maar niet op de been geraakt is onbeduidend vergeleken met een onsterfelijke regel van Pessoa.'

'Zelf ben ik onverzadigbaar als het op aandacht aankomt. Ik hoop dat weldra gedichten van mij op blote meisjesbuiken en stoere dokwerkersarmen worden getatoeerd, zodat ik dankzij die levende reclame een half miljoen bundels verkoop.'

Moeten dichters zwaarmoedig zijn? 'Dichters moeten niks! Je kan evengoed vragen of ze toegankelijk moeten zijn of juist hermetisch, avontuurlijk of beredeneerd. Of ze in een rijmkorset of in vrije verzen moeten schrijven. Een dichter is geen jukebox of partij. Hij reinigt de taal, diezelfde die ook politici en reclamejongens gebruiken, zij het met minder eerbare doeleinden. Ja, het overkomt me wel eens dat ik tussen wurg en hangen zit, niet weet of ik meteen of over een paar uur de strop neem, maar ik ben er intussen in geslaagd die inzinkinkjes netjes over het jaar te verspreiden. Noem het georganiseerde gekte.'

Moeten dichters kunnen voorlezen? 'Surf eens naar YouTube om er Taylor Mali, viervoudig Amerikaans kampioen slampoets, bezig te zien. Zoals hij in de arena staat, als een gladiator klaar om strijd te leveren, bewijst hij hoe opwindend poëzie kan zijn voor een publiek. Helemaal zijn niet alle slampoets zo briljant. De grenslijn tussen poëzie en cabaret wordt te vaak gebroken en binnensmonds muremelende dichters zijn slechte reclame voor de poëzie. Wie niet de brandende behoefte voelt het publiek te amuseren – hiermee bedoel ik mensen ontroeren – kan beter van het podium wegblijven. Maar ach, goede poëzie hoort natuurlijk op een nachtkastje thuis.'

Moeten dichters het volk verheffen? 'Ik ben een groot voorstander van openbare zedenschennis. Wat mij betreft is het de taak van de dichter om het volk tot ontucht aan te zetten. Zo zou ik graag het wereldrecord (starchtochtelijk) tongzoenen in openlucht met zoveel mogelijk paren willen verbeteren. Intussen leest een geslachtsrijp meisje het gedicht "Basia" voor van Janus Secundus, een 16de-eeuwse latinist die een baldadige lofzang op het kussen schreef, of het muilen om het in het Mechels te zeggen. Mij kan dan weer niks beters overkomen dan dat mijn bundel wordt verboden.'

PAT DONNEZ
Het is een mooi leven (zolang je niet bestaat).
De Arbeiderspers, 16,95 €.

MARK VAN TONGELE

© Kristof Ghyssels

Moeten dichters meer aandacht krijgen? 'Voor goede poëzie kan er natuurlijk nooit genoeg aandacht zijn. Zij biedt een uitzicht op ons hele menszijn, op de schoonheid en wreedheid ervan. Maar de verkoopcijfers in acht genomen, begrijp ik dat poëzie in de verdrukking zit. Wat ik wel jammer vind, is dat de media veeleer lucratieve poëzie dan goede, intense poëzie bespreken. Maar ach, het belangrijkste is dat de dichter, zij het in de marge, met taal bezig blijft en zichzelf durft te relativiseren.'

Relativeren? Moeten dichters niet net extreem somberen? 'Absoluut niet! Ja, melancholie is inherent aan de poëzie, maar ook filosofische deugden als spel en dynamiek zijn dat. Poëzie wordt te vaak met een gevoel van levensmoeheid verbonden, alsof plezier een besmet begrip zou zijn, terwijl plezier net een drijfveer is voor zelfbehoud. Met plezier bedoel ik een soort "gewektheid" – niet te verwarran met vrolijkheid – die het lijden en de dood recht in de ogen kijkt. Eigenlijk probeer ik zingend tegen onze eindigheid in te dichtten. Ik noem dat zingezangen: via de zuurstof van de taal de peilloze droefheid van ons bestaan met lichtzinnigheid aanraken.'

Moeten dichters kunnen voorlezen? 'Een gedicht is voor het papier gemaakt. Toch vind ik het heel boeiend om een dichter te horen voorlezen, omdat alleen al via het timbre van de stem een stuk van de voor mij zo belangrijke zintuiglijkheid van de poëzie wordt geopenbaard. Of ik daarop oefen? Welnee, een dichter moet alleen maar van zijn existentie getuigen en volop in het leven staan. Een wat bescheidener houding aannemen, zoals ik die onlangs zag bij begeleiders van zwaar mentaal gehandicapten. Hoe zij met die gasten omgingen, dat was pas creativiteit.'

Moeten dichters het volk verheffen? 'Dat mag, maar het is niet iets waar ik al dichtend over nadenk. Ik buig mij intensief over de materie taal en wil dat ook graag met anderen delen in de vorm van een boek of een vers, meer niet. Aangezien voor mij zintuiglijkheid en lichamelijkeheid heel belangrijk zijn, ben ik een dichter van ritme en klanken. Zo houd ik enorm van de zee als metafoer, nu eens wild en dan weer romantisch, maar mij gaat het toch vooral om de polyfonie van het geruis. Natuurlijk vind je in mijn werk de sporen van onze tijd – ik sta er middenin. Daarnaast heb ik ook een dochter en ook van haar vind je sporen terug in mijn poëzie.'

MARK VAN TONGELE
Met de plezierboot mee.
Atlas, 48 blz., 16,50 €.